Zagreb – metropola zdravih gradova

Međunarodna konferencija zdravih gradova Europskog ureda Svjetske zdravstvene organizacije pod nazivom »Upravljanje gradovima za zdravlje i održivi razvoj – Zdravlje u svim lokalnim usmjerenjima« održana je u Zagrebu u HYPO EXPO XXI. centru od 15. do 18. listopada 2008. Konferencija je održana pod pokroviteljstvom Vlade Republike Hrvatske i njome je obilježeno prvih dvadeset godina djelovanja projekta Zdravi grad i Europske mreže zdravih gradova. Time je gradu domaćinu, Zagrebu, ukazana velika čast jer je on (prije točno dvadeset godina) u jesen 1988. bio domaćin Prve međunarodne konferencije kojom je praktično započeo europski i svjetski pokret Zdravih gradova.

Svečano otvaranje održano je u Koncertnoj dvorani »Vatroslav Lisinski« gdje su oko osamsto sudionika Konferencije pozdravili gradonačelnik Grada Zagreba Milan Bandić, dr. Agis Tsouros, direktor Centra za urbano zdravlje Europskog ureda Svjetske zdravstvene organizacije, dr. Darko Milinović, ministar zdravstva i socijalne skrbi Republike Hrvatske i Stjepan Mesić, predsjednik Republike Hrvatske.

Radni dio Konferencije, plenarne prezentacije, okrugli stolovi i paralelne radionice održane su u osam dvorana Kongresnog centra HYPO EXPO XXI. Centralne teme Konferencije kojima se bavilo više stotina sudionika iz Albanije, Australije, Austrije, Belgije, Bosne i Hercegovine, Češke, Danske, Estonije, Finske, Francuske, Grčke, Irske, Italije, Izraela, Japana, Kanade, Koreje, Latvije, Madžarske, Nizozemske, Norveške, Njemačke, Poljske, Portugala, Rusije, SAD-a, Slovenije, Španjolske, Švedske, Švicarske, Turske, Velike Britanije i Hrvatske, među kojima je bilo i više od 130 gradonačelnika, regionalnih političara i parlamentaraca, bile su integrirano planiranje zdravlja u gradskim programima, partnerstvo za poboljšanje zdravlja, pravičnost i smanjivanje nejednakosti u zdravlju, aktivna starost, utjecaj zdravog urbanog planiranja na razvoj gradova, promicanje fizičke aktivnosti i aktivno življenje te socijalni marketing. Za Konferenciju je zaprimljeno više od 300 sažetaka radova iz cijelog svijeta, od toga tridesetak iz Hrvatske. Za oralnu prezentaciju je odabrano 180 radova (dvanaest hrvatskih) i nešto manje za poster prezentaciju. Radi velikog interesa i limitiranog izložbenog prostora posteri su bili prezentirani virtualno (četiri slida powerpointa na ekranu), a tiskane se materijale (na hrvatskom i službenim jezicima SZO) moglo izložiti na od organizatora postavljenim štandovima.

Najviše zanimanja pobudile su plenarne prezentacije profesora Sir Michaela Marmota, predsjednika Globalne komisije Svjetske zdravstvene organizacije za društvene odrednice zdravlja, profesora Davida Vlahova, direktora Centra za urbanu epidemiologiju Medicinske akademije New York, prezentacija evaluacije postignuća projekta Zdravi gradovi profesorice Evelyne de Leeuw (Deakin University, Burwood, Australija), prezentacija o klimatskim promjenama i ulozi gradova dr. Bettine Menne (Europski ured Svjetske zdravstvene

organizacije) te prezentacija dokumenata o zdravstvenoj politici Europskog parlamenta i Vijeća Europe Antonia de Blasia, koordinatora Mađarske nacionalne mreže zdravih gradova i člana Europskog parlamenta.

Odlično su bili posjećeni i okrugli stolovi i koordinirane rasprave političara o gradskom vodstvu za zdravlje među kojima se posebnom energijom isticao okrugli stol koji je moderatorski vodio provokativni Goran Milić, novinar iz Zagreba.

Tijekom četiri dana Konferencije održano je pedesetak paralelnih radionica na kojima je prezentirano oko 180 radova sudionika Konferencije te desetak tematskih radionica o izradi zdravstvenog profila gradova, procjeni utjecaja na zdravlje, alatima za informiranje politika i odluka, međuodjelnoj suradnji za promicanje društvene integracije, zdravom starenju, zdravom urbanom planiranju i dizajnu, zdravom gradskom prijevozu, klimatskim promjenama, gradovima bez duhanskog dima, socijalnom marketingu, gradovima prilagođenim starijim i slabije pokretnim osobama, zdravstvenoj pismenosti, urbanim prostorima i djeci u gradu, prevenciji zloupotrebe droge i alkohola među mladima, sprečavanju pretilosti u djece, promicanju samostalnog življenja starijih osoba, promicanju prava ugroženih osoba te o uključivanju dionič ara i građana u proces stvaranja zdravstvenih profila gradova.

U okviru Konferencije promovirana je i prva komercijalna poštanska marka posvećena dr. Andriji Štamparu te Konferenciji i dvadesetoj obljetnici projekta Zdravih gradova. Na Konferenciji je predstavljena i publikacija na hrvatskom i engleskom jeziku »Zagreb – zdravi grad«.

Trećeg dana Konferencije sudionicima je omogućen posjet četrnaest vanjskih lokacija u Zagrebu gdje su upoznati s primjerima dobre prakse u provedbi projekta Zagreb – zdravi grad. Između ostalog, organiziran je posjet Višeosjetilnom parku (ŠRC Jarun), Dječjoj bolnici »Srebrnjak« (bolnica prijatelj djece), SUVAG-u, Poliklinici za zaštitu djece Grada Zagreba, Dječjoj kući Borovje, zakladi »Ana Rukavina«, Domu Crvenog križa na Sljemenu, Udruzi »Prisutnost«, Centralnom uređaju za pročišćavanje otpadnih voda Grada Zagreba, Ribolovno-rekreacijskom centru Granešina, Dramskom studiju »Novi život«, Centru za obuku pasa vodiča »Silver«, Borongajskom kampusu itd. U okviru terenskog posjeta posvećenog profesoru Andriji Štamparu dio sudionika Konferencije posjetio je i Školu narodnog zdravlja »Andrija Štampar« i Štamparov grob na Mirogoju.

Trećeg dana Konferencije organizirana je svečana večera za političare u Muzeju Mimara, tijekom koje su pobjednicima Lige zdravih gradova i zdravih županija Hrvatske mreže zdravih gradova uručene nagrade. Gradonačelnici i župani te koordinatori pobjedničkih projekata dobili su plakete i ploče koje će biti postavljene na zgradama gradskih i županijskih poglavarstava te na ulazima u grad. Zdravim gradovima Poreču, Rijeci, Splitu, Metkoviću, Labinu, Vinkovcima, Dubrovniku i Opatiji, odnosno Zdravim županijama Istarskoj, Krapinsko-zagorskoj, Primorsko-goranskoj i Međimurskoj priznanja su uručili dr. Agis D. Tsouros, direktor Centra za urbano zdravlje Europskog ureda Svjetske zdravstvene organizacije, prof. dr. Slobodan Lang, predsjednik Hrvatske mreže zdravih gradova i doc. dr. Selma Šogorić, nacionalna koordinatorica Hrvatske mreže zdravih gradova.

Konferencija je završena plenarnom sjednicom kojom je predsjedavao dr. Zvonimir Šostar, pročelnik Gradskog ureda za zdravstvo, rad, socijalnu zaštitu i branitelje Grada Zagreba, na kojoj je prezentirana »Zagrebačka deklaracija« koju su prvi potpisali gradonačelnik Grada Zagreba Milan Bandić i dr. Agis Tsouros, a zatim svi prisutni gradonačelnici. Deklaracija naglašava zdravlje i jednakost u zdravlju u svim lokalnim zajednicama kao svoj prioritet. Njome se Zdravi gradovi definiraju kao dinamičan pokret koji se u protekla dva desetljeća razvijao, prilagođavajući se promjenjivim socijalno-demografskim i epidemiološkim uvjetima, tehnološkom razvitku i novim znanstvenim spoznajama, kao svojevrsni javnozdravstveni laboratorij. Deklaracijom je istaknuta i važnost regionalnih i nacionalnih vlasti koje trebaju pružati potporu gradovima u ostvarivanju zadataka projekta Zdravi grad. Na kraju Konferencije podijeljene su diplome gradovima i nacionalnim mrežama aktivnim u IV. fazi projekta te najavljeni ciljevi i teme iduće, V. faze projekta Zdravi grad, koja će trajati od 2009. do 2013. godine.

Zagrebačka je Konferencija bila neponovljiva prilika za učenje i usporedbu s drugima pa smo stoga, uz Izvještaj s poslovnog sastanka HMZG-a, za vas koji niste mogli sudjelovati u njezinom radu, napisali i poseban, opsežniji Izvještaj s pregledom konferencijskih događanja (web stranice HMZG www.zdravigradovi.com.hr pod aktivnosti).

Selma Šogorić
ssogoric@snz.hr

Duško Popović
popovicdj@yahoo.com